

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

STANOVISKO EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

ze dne 15. prosince 2005

k návrhu nařízení ES o informacích o plátcích podávaných v souvislosti s převodem finančních prostředků

(CON/2005/56)

(2005/C 336/07)

Dne 14. října 2005 obdržela Evropská centrální banka (ECB) od Rady Evropské unie žádost o stanovisko k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o informacích o plátcích podávaných v souvislosti s převodem finančních prostředků (KOM(2005) 343 v konečném znění) (dále jen „navrhované nařízení“) ⁽¹⁾.

Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je založena zejména na první odrážce čl. 105 odst. 4 ve spojení se čtvrtou odrážkou čl. 105 odst. 2 Smlouvy o založení Evropského společenství, neboť navrhované nařízení se týká základního úkolu Evropského systému centrálních bank (ESCB), a sice podporovat plynulé fungování platebních systémů ⁽²⁾. V souladu s čl. 17.5 první větou jednacímho řádu Evropské centrální banky přijala toto stanovisko Rada guvernérů.

1 Povinnosti zprostředkujících poskytovatelů platebních služeb

- 1.1 Definice „zprostředkujícího poskytovatele platebních služeb“, obsažená v čl. 3 odst. 6 navrhovaného nařízení, odkazuje na poskytovatele platebních služeb, „který není ani poskytovatelem platebních služeb na straně plátce ani poskytovatelem platebních služeb na straně příjemce platby a který se účastní převodu finančních prostředků“. Vzhledem k tomu, že jak provozovatelé platebních, zúčtovacích a vypořádacích systémů, tak poskytovatelé služeb přenosu zpráv se převodu finančních prostředků účastní, spadají zřejmě do oblasti působnosti navrhovaného nařízení.
- 1.2 Tito provozovatelé a poskytovatelé služeb však nejsou s plátcem ani s příjemcem plateb v přímém klient-ském vztahu, a nemají proto veškeré informace, jež navrhované nařízení vyžaduje, k dispozici. Povinnosti by tedy měly být uloženy jen úvěrovým institucím, které mají přímý kontakt s klienty, nebo finančním subjektům, které jsou součástí platebního řetězce pro převod finančních prostředků, neboť tyto subjekty mají nezbytné informace k dispozici ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Toto stanovisko vychází ze znění navrhovaného nařízení, k němuž byla ECB formálně konzultována, tj. znění ze dne 26. července 2005. ECB si je však vědoma toho, že navrhované nařízení bylo v době britského předsednictví v Radě na úrovni pracovní skupiny dále přepracováno.

⁽²⁾ Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je dále založena na článku 22 statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, jenž se týká úkolu ECB a národních centrálních bank zajistit mimo jiné účinné a spolehlivé zúčtovací a platební mechanismy v rámci Společenství a ve styku se třetími zeměmi.

⁽³⁾ Tj. informace požadované podle kapitol II a III navrhovaného nařízení. Podobnou poznámku ECB uvedla v odstavci 12 stanoviska ECB CON/2005/2 ze dne 4. února 2005 na žádost Rady Evropské unie k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz, včetně financování terorismu (Úř. věst. C 40, 17.2.2005, s. 9). V tomto stanovisku ECB upozornila na to, že provozovatelé platebních systémů mohou zkontrolovat pouze samotnou přítomnost nějaké informace v příslušném poli; nemohou zkontrolovat kvalitu, úplnost, přesnost nebo smyslnost této informace. ECB doporučila, aby se na provozovatele platebních systémů požadavek zjišťovat totožnost skutečného vlastníka nevztahoval, aniž by byla dotčena jejich povinnost zajistit, aby platební příkazy zadané těmto systémům mohly být pomocí vhodného zjištění totožnosti účastníků systému účinně dohlédány.

- 1.3 S ohledem na shora uvedené ECB důrazně doporučuje, aby do navrhovaného nařízení bylo vloženo ustanovení, na jehož základě budou jak provozovatelé platebních, zúčtovacích a vypořádacích systémů, tak poskytovatelé služeb přenosu zpráv výslovně vyňati z oblasti působnosti navrhovaného nařízení, a aby do tohoto nařízení byl rovněž vložen bod odůvodnění, který tento krok objasní. Touto výjimkou by nebyla dotčena povinnost provozovatelů těchto systémů zajistit, aby platební příkazy zadané těmto systémům mohly být pomocí vhodného zjištění totožnosti účastníků systému účinně dohledány. V tomto ohledu si ECB všímá skutečnosti, že třetí směrnice o praní peněz obsahuje bod odůvodnění, který uvádí, že do oblasti působnosti této směrnice nespádají fyzické či právnické osoby, které pouze poskytují úvěrovým nebo finančním institucím informační nebo podpůrné systémy pro převody finančních prostředků nebo systémy pro zúčtování a vypořádání⁽¹⁾.
- 1.4 Čl. 13 odst. 2 navrhovaného nařízení se týká povinností zprostředkujícího poskytovatele platebních služeb v případě, že neobdržel úplné informace o plátcích. Odstavce 12 a 13 revidované výkladové poznámky ke zvláštnímu doporučení VII: bezhotovostní převody⁽²⁾ (dále jen „výkladová poznámka“), kterou vypracoval Finanční akční výbor (FATF), podobný informační požadavek neobsahuje. V tomto ohledu ECB nedoporučuje, aby na zprostředkujícího poskytovatele platebních služeb byla přenesena odpovědnost za informování poskytovatele platebních služeb na straně příjemce platby o tom, že informace jsou neúplné. Bylo by vhodnější, aby tuto povinnost měly přímo zúčastněné osoby, tedy poskytovatel platebních služeb na straně plátce a poskytovatel platebních služeb na straně příjemce platby, neboť těmto osobám jsou požadované informace v každém případě k dispozici podle ustanovení kapitol II a III navrhovaného nařízení. Jedinými povinnostmi zprostředkujícího poskytovatele platebních služeb by měly být ty, které jsou mu uloženy článkem 12 a čl. 13 odst. 1 navrhovaného nařízení, podle nichž se veškeré informace o plátcích, které byly doručeny spolu s převodem, postupují dále s převodem a o těchto informacích se po dobu pěti let vedou záznamy. Čl. 13 odst. 2 navrhovaného nařízení by tedy měl být zcela vypuštěn.

2. Definice

- 2.1 Jako obecnou poznámku ECB uvádí, že by bylo vhodné zajistit co nejvyšší soulad mezi definicemi v článku 4 navrhované směrnice o platebních službách na vnitřním trhu⁽³⁾ a definicemi v navrhovaném nařízení, zejména definice „uživatele platební služby“ v čl. 3 odst. 8 navrhovaného nařízení.
- 2.2 Zvláštní doporučení VII o bezhotovostních převodech, vypracované FATF, (dále jen „zvláštní doporučení VII“) se výslovně vztahuje na finanční instituce, včetně subjektů pro převod peněz. Navrhované nařízení na subjekty pro převod peněz výslovně neodkazuje. Je vysoce pravděpodobné, že definice „poskytovatele platebních služeb“ v čl. 3 odst. 5 navrhovaného nařízení subjekty pro převod peněz zahrnuje, avšak v zájmu zajištění výslovného souladu navrhovaného nařízení se zvláštním doporučením VII by odkaz na subjekty pro převod peněz mohl být do této definice vložen.
- 2.3 Dále by měla být doplněna definice „jedinečného identifikačního kódu“, jež by měla zohlednit různé možné kombinace údajů, jež se vyžadují k identifikaci plátce.

3. Obchodní transakce

- 3.1 ECB si všímá skutečnosti, že bod odůvodnění 6 navrhovaného nařízení se mimo jiné týká vynětí převodů finančních prostředků, které vyplývají z „obchodních transakcí“, za určitých podmínek z působnosti tohoto nařízení. Pojem „obchodní transakce“ není definován, avšak čl. 2 odst. 2 uvádí, že navrhované nařízení „se nevztahuje na převody finančních prostředků, které vyplývají z obchodních transakcí uskutečněných kreditní nebo debetní kartou či jiným podobným platebním nástrojem“.

⁽¹⁾ Bod odůvodnění 34 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu (Úř. věst. L 309, 25.11.2005, s. 15).

⁽²⁾ Zveřejněno na internetových stránkách FATF (www.fatf-gafi.org).

⁽³⁾ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES, 1. prosince 2005, KOM(2005) 603 v konečném znění; zveřejněno na internetových stránkách Komise (www.europa.eu.int).

- 3.2 Odstavec 10.a výkladové poznámky výraz „obchodní“ výslovně nezmiňuje. Stanoví však, že zvláštní doporučení VII se netýká převodů, které vyplývají z transakcí uskutečněných kreditní nebo debetní kartou, pokud číslo kreditní či debetní karty doprovází veškeré převody, které z této transakce vyplývají. Odstavec 10.a však rovněž stanoví, že použije-li se k uskutečnění převodu finančních prostředků jako platební systém kreditní či debetní karta, vztahuje se na tento převod zvláštní doporučení VII a ve zprávě je třeba uvést nezbytné údaje. To znamená, že zvláštní doporučení VII rozlišuje mezi použitím karet k platbě za zboží a služby (na což se zvláštní doporučení VII nevztahuje) a použitím karet k uskutečnění převodů (na což se zvláštní doporučení VII vztahuje). S cílem ve větším rozsahu zajistit soulad s výkladovou poznámkou ECB navrhuje, aby byly bod odůvodnění 6 a první pododstavec čl. 2 odst. 2 navrhovaného nařízení přepracovány ⁽¹⁾.
- 3.3 V obecné rovině je čl. 2 odst. 2 navrhovaného nařízení zřejmě založen na předpokladu, že poskytovatel platebních služeb na straně plátce nebo poskytovatel platebních služeb na straně příjemce platby může vždy rozlišit, zda debetní či kreditní karta byla použita k platbě za zboží či služby nebo k uskutečnění převodu. Tento předpoklad však není vždy správný, jelikož k uvedeným transakcím lze použít všechny druhy platebních nástrojů. Dochází-li k platbě kreditní či debetní kartou, obdrží informace, z nichž lze dovodit účel transakce, pouze vlastník nebo provozovatel systému kreditních či debetních karet. Poskytovatel platebních služeb na straně plátce a poskytovatel platebních služeb na straně příjemce platby obdrží pouze informace nezbytné k provedení transakce na účtu klienta, a o účelu transakce tedy neobdrží žádnou informaci. Zavedení úpravy, která by vyžadovala, aby poskytovatelé platebních služeb ověřovali účel uvedených transakcí, by proto nepřispělo k plynulému fungování platebních systémů. A tak ačkoli ECB chápe snahu vyjmout transakce, při nichž se kreditní či debetní karta používá k platbě za zboží a služby, z povinnosti uvádět úplné informace o plátcích, je návrh zřejmě neproveditelný, neboť subjekty, na které se navrhované nařízení vztahuje, nemají k dispozici žádný prostředek, jenž by jim ve všech případech umožnil určit důvod platby. Záměrem čl. 2 odst. 2 však může být to, že vyrovnání (prostřednictvím poskytovatele platebních služeb na straně plátce) účtu týkajícího se transakcí, které plátce kreditní kartou provedl, není součástí převodu, jenž mohl být použitím kreditní karty vyvolán, ale je zcela samostatným převodem ze strany plátce ve prospěch společnosti, která kreditní karty provozuje. Pokud tomu tak je, ECB s obsahem čl. 2 odst. 2 souhlasí, avšak v zájmu právní jistoty by navrhovala, aby byl tento záměr v navrhovaném nařízení vyjádřen jednoznačněji.

4. Převody dávkových souborů

Čl. 7 odst. 2 navrhovaného nařízení upravuje převody dávkových souborů příjemcům plateb vně Společenství. Tyto převody zahrnují jednotlivé převody od jediného plátce rozdílným příjemcům, které jsou spojeny do souboru a poté obvykle „rozděleny“ prvním poskytovatelem platebních služeb v řadě či provozovatelem platebního systému a které jsou následně rozříděny podle poskytovatele platebních služeb na straně příjemce platby. Příjemce platby, ani poskytovatel platebních služeb na straně příjemce platby proto nebude schopen určit, že přijaté finanční prostředky byly původně převedeny v rámci dávkového souboru. Nachází-li se příjemce platby v zemi, která je členem FATF, musí dotčená země rovněž uplatňovat zvláštní doporučení VII. Aby obdržel relevantní informace, musel by tak poskytovatel platebních služeb na straně příjemce platby kontaktovat poskytovatele platebních služeb na straně plátce ve Společenství nebo prvního zprostředkujícího poskytovatele platebních služeb. ECB proto poznamenává, že používání převodů dávkových souborů na přeshraniční úrovni s sebou přinese velký počet žádostí o poskytnutí informací o plátcích.

5. Dohody s územími nebo zeměmi vně Společenství

Článek 18 navrhovaného nařízení stanoví, že Evropská komise může povolit uzavírání dohod mezi členskými státy a zeměmi či územími vně Společenství, které budou obsahovat odchylky od navrhovaného nařízení. Tyto dohody lze povolit jen tehdy, je-li splněno několik podmínek. S ohledem na konsolidaci

⁽¹⁾ ECB současně poukazuje na poněkud zavádějící terminologii výkladové poznámky, která při konstatování, že na platby kartou k uskutečnění převodů se zvláštní doporučení VII vztahuje, odkazuje na používání karet jako na „platební systémy“.

finančních trhů v EU a s ohledem na rozvoj jednotné platební oblasti eurozóny se první a třetí podmínka (tj. že země či území má společnou měnovou unii s dotčeným členským státem nebo je součástí měnového prostoru dotčeného členského státu a že od poskytovatelů platebních služeb, kteří spadají pod jeho jurisdikci, vyžaduje uplatňování stejných pravidel, jaká stanoví navrhované nařízení) zdají být postačující ke splnění cílů vyžadovaného povolení. Druhá podmínka (že země či území je členem platebních a zúčtovacích systémů dotčeného členského státu) by proto mohla být vypuštěna.

6. Legislativní návrh

Pokud by toto stanovisko vedlo ke změnám v navrhovaném nařízení, je v příloze obsažen návrh příslušných změn.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 15. prosince 2005.

Prezident ECB
Jean-Claude TRICHET

PŘÍLOHA

LEGISLATIVNÍ NÁVRH

TEXT NAVRHOVANÝ KOMISÍ⁽¹⁾ZMĚNY NAVRHOVANÉ ECB⁽²⁾

Změna č. 1

Bod odůvodnění 6

[Navrhuje se vložit nový bod odůvodnění 6 a odpovídajícím způsobem přečíslovat další body odůvodnění.]

Požadavky tohoto nařízení by měly splňovat subjekty v platebním řetězci zajišťující převod finančních prostředků, které mají s plátcem a příjemcem platby klientský vztah. Vzhledem k tomu, že provozovatelé platebních, zúčtovacích a vypořádacích systémů, ani poskytovatelé služeb přenosu zpráv nemají s plátcem či příjemcem platby klientský vztah, jsou vyňati z oblasti působnosti tohoto nařízení.

Odůvodnění – viz. odstavce 1.1 až 1.3 stanoviska

Změna č. 2

Bod odůvodnění 6

(6) V důsledku nižšího rizika praní špinavých peněz nebo financování teroristů spojeného s převody prostředků vyplývajícími z obchodních transakcí nebo v případech, kdy jsou plátce i příjemce platby poskytovatelé platebních služeb vystupující sami za sebe, je vhodné vyjmout takové převody z působnosti tohoto nařízení za podmínky, že bude vždy možné dohledat je zpět až k plátcí.

(6) **V případech, kdy je riziko praní peněz nebo financování terorismu spojené s převody finančních prostředků nižší, je vhodné vyjmout takové převody z oblasti působnosti tohoto nařízení. Tyto výjimky se vztahují na kreditní nebo debetní karty, výběry z bankomatů, přímá inkasa, šeky převedené do elektronické podoby („truncated cheques“), platby daní, pokut a jiných dávek a případ, kdy jsou plátce i příjemce platby poskytovatel i platebních služeb, kteří jednají svým vlastním jménem.**

S cílem zohlednit vlastnosti vnitrostátních platebních systémů mohou členské státy navíc rozhodnout o vynětí elektronických „žirových“ plateb, a to za podmínky, že bude vždy možné dohledat převod zpět k plátcí. V případě, že členský stát použije výjimku pro elektronické peníze stanovenou ve směrnici 2005/60/ES, měla by být tato výjimka použita rovněž v tomto nařízení za předpokladu, že převáděná částka není vyšší než 1 000 EUR.

Odůvodnění – viz. odstavce 3.1 až 3.3 stanoviska

Změna č. 3

Čl. 2 odst. 2 první pododstavec

2. Toto nařízení se nevztahuje na převody finančních prostředků, které vyplývají z obchodních transakcí uskutečněných kreditní nebo debetní kartou či jiným podobným platebním nástrojem za podmínky, že veškeré převody vyplývající z takové transakce jsou doprovázeny jedinečným identifikačním údajem, podle něhož lze danou transakci zpětně dohledat až k plátcí.

2. Toto nařízení se s výjimkou případů, kdy je kreditní či debetní karta užita k uskutečnění převodu, nevztahuje na převody finančních prostředků, které vyplývají z transakcí uskutečněných kreditní nebo debetní kartou či jiným podobným platebním nástrojem za podmínky, že veškeré převody vyplývající z takové transakce jsou doprovázeny jedinečným identifikačním kódem, podle něhož lze danou transakci zpětně dohledat až k plátcí.

Odůvodnění – viz. odstavce 3.1 až 3.3 stanoviska

⁽¹⁾ Části textu vyznačené kurzívou navrhuje ECB vypustit.

⁽²⁾ Tučným písmem je vyznačen nový text, který ECB navrhuje.

Změna č. 4

Čl. 2 odst. 2 druhý pododstavec

[Navrhuje se vložit nový druhý pododstavec čl. 2 odst. 2 a přečíslovat stávající druhý pododstavec čl. 2 odst. 2 na třetí pododstavec tohoto článku.]

Toto nařízení se nevztahuje na provozovatele platebních, zúčtovacích a vypořádacích systémů, ani na poskytovatele služeb přenosu zpráv.

Odůvodnění – viz. odstavce 1.1 až 1.3 stanoviska

Změna č. 5

Čl. 3 odst. 5

5. „poskytovatel platebních služeb“ znamená fyzickou nebo právnickou osobu, do jejíhož předmětu podnikání spadá poskytování platebních služeb uživatelům těchto služeb;

5. „poskytovatelem platebních služeb“ fyzická nebo právnická osoba, **včetně subjektů pro převod peněz**, do jejichž předmětu podnikání spadá poskytování platebních služeb uživatelům platebních služeb;

Odůvodnění – viz. odstavec 2.2 stanoviska

Změna č. 6

Čl. 3 odst. 8

8. „uživatel platební služby“ znamená fyzickou nebo právnickou osobu, která využívá platební službu v roli plátce nebo příjemce;

8. „uživatelé platební služby“ fyzická nebo právnická osoba, která využívá platební službu v postavení plátce nebo příjemce platby **nebo v postavení obou těchto subjektů;**

Odůvodnění – viz odstavec 2.1 stanoviska

Změna č. 7

Čl. 3 odst. 10

[Stávající znění žádný čl. 3 odst. 10 neobsahuje – navrhuje se vložit zvláštní definici.]

10. „**jedinečným identifikačním kódem**“ kombinace písmen, čísel nebo symbolů, kterou poskytovatel platebních služeb určí v souladu s protokoly platebního a vypořádacího systému nebo systému přenosu zpráv, které byly užity k uskutečnění převodu.

Odůvodnění – viz odstavec 2.3 stanoviska

Změna č. 8

Čl. 13 odst. 2

2. Pokud v případě uvedeném v odstavci 1 zprostředkující poskytovatel platebních služeb neobdrží úplné informace o plátcích, musí o tom při převodu finančních prostředků informovat poskytovatele platebních služeb příjemce.

[Navrhuje se vypustit.]

Odůvodnění – viz odstavec 1.4 stanoviska

Změna č. 9

Čl. 18 odst. 1 druhý pododstavec písm. b)

b) je členem platebního a zúčtovacího systému dotyčného členského státu;

b) [Navrhuje se vypustit.]

Odůvodnění – viz odstavec 5 stanoviska